

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ludmily Valentové a soudců JUDr. Václava Novotného a JUDr. Lenky Matyášové v právní věci žalobce: **T. Y.**, zast. Mgr. Ervínem Perthenem, advokátem se sídlem v Hradci Králové, Velké náměstí 135/19, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra**, Nad Štolou 3, Praha 7, o udělení azylu, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 30. 11. 2004, č. j. 30 Az 325/2003 - 25

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Výše uvedeným rozsudkem zamítl Krajský soud v Hradci Králové žalobu žalobce – stěžovatele proti rozhodnutí žalovaného Ministerstva vnitra ze dne 18. 8. 2003, č. j. OAM-2427/VL-11-K02-2003. Tímto rozhodnutím žalovaného nebyl stěžovateli udělen v České republice azyl z důvodu nesplnění podmínek uvedených v § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“) a současně bylo vysloveno, že se na něj nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 téhož zákona.

Proti výše uvedenému rozsudku krajského soudu podal stěžovatel včas kasační stížnost.

Stěžovatel v kasační stížnosti uplatňuje důvody obsažené v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b), d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“).

Stěžovatel namítá, že rozhodnutí žalovaného nemá náležitosti správního rozhodnutí, neboť není v souladu s ustanovením § 47 odst. 5 správního řádu podepsáno oprávněnou osobou a nemůže tedy mít účinky správního rozhodnutí, tj. vlastně se o správní rozhodnutí pro jeho neúplnost nejedná.

Stěžovatel je přesvědčen, že stálé a opakované porušování zákona žalovaným, spočívající v nedoručování originálu rozhodnutí účastníkům řízení o udělení azylu, je zcela nepřijatelné a protiprávní a nemůže být vzorem pro zákonné jednání občanů ČR.

Stěžovatel má za to, že napadené rozhodnutí bylo vyhotoveno osobou, která je uvedena pod odrážkou “za správnost“ nikoliv v Praze, jak je uvedeno v záhlaví. Bylo vyhotoveno v azylovém středisku a následně doručeno do Prahy, kde je svým podpisem stvrdila osoba oprávněná. Časový odstup je dle názoru stěžovatele v daném případě natolik malý, že nebylo v daném případě prakticky možné, aby rozhodnutí žalovaného odešlo z azylového střediska do Prahy a vráceno zpět v tak krátkém časovém úseku.

Stěžovatel nastiňuje domnělou praxi vyhotovení a podepsání azylových rozhodnutí. Uvádí, že ve chvíli, kdy je rozhodnutí předáno účastníkům řízení, není rozhodnutí správního orgánu podepsáno oprávněnou osobou a správní orgán tak v rozhodné době dosud neprojevil svou vůli řádným a dostatečným způsobem. Zejména pak se oprávněná osoba neseznámila s obsahem rozhodnutí a rozhodnutí tak bylo vydáno zcela bez jejího vědomí. Stěžovatel nesouhlasí se závěrem soudu, který v rozsudku uvedl, že žalobou napadené rozhodnutí bylo vydáno s vědomím oprávněné osoby.

Z výše uvedeného vyvozuje stěžovatel závěr, že rozhodnutí žalovaného nemohlo být v době předání rozhodnutí rozhodnutím bezvadným, resp. je nicotné, neboť v době předání rozhodnutí neměla oprávněná osoba povědomí o jeho obsahu. Skutečnost, se oprávněná osoba následně opatřila rozhodnutí svým podpisem nemůže zhojit počáteční nicotnost rozhodnutí.

Stěžovatel dále namítá, že bylo v řízení před správním orgánem porušeno ustanovení § 33 správního řádu. Stěžovatel nebyl žalovaným upozorněn na skutečnost, že se ve věci chystá rozhodnout a nemohl se v uvedeném smyslu vyjádřit k věci. Účastník správního řízení musí mít k dispozici dostatečný časový prostor k tomu, aby se mohl o případných návrzích dostatečným způsobem rozmyslet a případně využít pomoci kvalifikované osoby. V daném případě stěžovateli prostor poskytnut nebyl. Stěžovatel byl poučen o možnosti seznámit se s určitými konkrétními podklady, ale nejednalo se o podklady všechny, které žalovaný pro rozhodnutí využil. Tímto postupem došlo k porušení procesních práv stěžovatele.

Stěžovatel dále namítá, že rozhodnutí není dostatečným způsobem odůvodněno, a to zejména v části týkající se neudělení humanitárního azylu. Žalovaný pouze konstatoval, že nebyly shledány okolnosti odůvodňující využití § 14 zákona. Stěžovatel je přesvědčen, že žalovaný podmínky pro přiznání humanitárního azylu ani nezkoumal. Dle názoru stěžovatele bylo na tomto místě, aby žalovaný zdůvodnil, proč nebyly, shledány na straně stěžovatele okolnosti odůvodňující udělení humanitárního azylu. Správní uvážení neznamená možnost správního orgánu rozhodnout bez toho, aby své rozhodnutí odůvodnil. V opačném případě by mohlo docházet k případům, kdy správní orgán své pravomoci zneužije a účastník nebude mít možnost se proti takovému rozhodnutí bránit. Napadené rozhodnutí se jeví v důsledku výše uvedených skutečností neúplné a nepřezkoumatelné a mělo být soudem zrušeno.

Ze stejných důvodů má stěžovatel zato, že žalovaný porušil ustanovení § 32 správního řádu, který mu ukládá povinnost zjistit přesně a úplně skutkový stav věci.

Stěžovatel navrhuje, aby Nejvyšší správní soud rozsudek krajského soudu zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení a současně žádá o přiznání odkladného účinku podané kasační stížnosti.

Ministerstvo vnitra ve vyjádření ke kasační stížnosti ze dne 17. 1. 2005 popírá oprávněnost podané kasační stížnosti a domnívá se, že jak rozhodnutí o azylu tak rozsudek soudu byly vydány v souladu s právními předpisy. Žalovaný shledává kasační stížnost včetně žádosti o přiznání odkladného účinku nedůvodnými a navrhuje kasační stížnost zamítnout a odkladný účinek kasační stížnosti nepřiznat.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v rozsahu důvodů uplatněných kasační stížností, vyšel přitom z právního stavu platného v době vydání napadeného rozhodnutí (§ 75 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je o kasační stížnosti rozhodováno přednostně a kde je žadatelka chráněna před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu mj., pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku - takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně) – ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatele žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Z předloženého spisového materiálu Nejvyšší správní soud zjistil, že dne 21. 5. 2003 podal stěžovatel žádost o udělení azylu, v níž uvedl, že ze země původu vycestoval dne v červnu 2000 z důvodu podnikání. O azyl požádal, protože mu byl udělen zákaz pobytu na území ČR, má zde přítelkyni a chce si tak legalizovat pobyt na území ČR. Dne 17. 6. 2003 byl se stěžovatelem za účelem spolehlivého zjištění skutečného stavu věci sepsán protokol o pohovoru k žádosti o udělení azylu. Stěžovatel do protokolu upřesnil, že odešel z ekonomických důvodů za účelem podnikání v zahraničí, neboť na Ukrajině by měl menší zisky. Od roku 2000 žil v ČR nelegálně bez platných dokladů. V ČR se chce oženit, k čemuž předložil čestné prohlášení. Stěžovatel potvrdil, že se státními orgány na Ukrajině neměl žádné problémy a v případě návratu do vlasti se ničeho neobává.

Žalovaný na základě zjištěných skutečností dospěl k závěru, že stěžovatel nesplňuje podmínky pro udělení azylu dle ustanovení § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona o azylu. Současně rozhodl, že se na stěžovatele nevztahuje překážka vycestování.

Předmětné rozhodnutí napadl stěžovatel žalobou. V žalobě namítal stěžovatel jednak nicotnost rozhodnutí žalovaného pro absenci podpisu oprávněné osoby, porušení ustanovení § 33 správního řádu a nedostatek odůvodnění té části rozhodnutí, kde žalovaný rozhodl o neudělení humanitárního azylu. Krajský soud žalobu namítané vady rozhodnutí žalovaného neshledal a kasační stížností napadeným rozsudkem žalobu stěžovatele zamítl.

Proti rozsudku podal stěžovatel včas kasační stížnost.

Stěžovatel namítá jednak nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předchozím řízení [§ 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.], dále vadu řízení spočívající v porušení zákona v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu měl soud rozhodnutí zrušit [§ 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.] a nepřezkoumatelnost spočívající v jiné vadě řízení před soudem [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.].

K tvrzené nezákonnosti podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. konstatuje Nejvyšší správní soud, že tato spočívá buď v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikována nesprávná právní věta, popř. je sice aplikována správná právní věta, ale tato je nesprávně vyložena. Vztah mezi skutkovým zjištěním a právním posouzením lze charakterizovat tak, že jde o aplikaci právní normy na konkrétní případ nebo situaci.

Dle ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit.

Podle ust. § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popřípadě jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

Prvotní kasační námitkou je stěžovatelem tvrzená nicotnost rozhodnutí žalovaného způsobená absencí podpisu oprávněné osoby na rozhodnutí doručenému stěžovateli. Předmětnou námitku je Nejvyšší správní soud nucen v souladu s ustálenou judikaturou, od níž není důvodu se ani v tomto případě odchýlit, odmítnout. Nejvyšší správní soud shodně s názorem soudu konstatuje, že tato vada nezakládá nicotnost napadeného rozhodnutí.

Ze spisového materiálu je zřejmé, že vyhotovení rozhodnutí žalovaného, které bylo stěžovateli doručeno, není podepsáno oprávněnou osobou. Posuzované vyhotovení rozhodnutí je opatřeno úředním razítkem, dále je uvedeno jméno, příjmení a funkce oprávněné osoby, avšak chybí její podpis, který je nahrazen uvedením „za správnost“ a podpisem osoby, která rozhodnutí zřejmě pouze vyhotovila. Ve správním spisu je však založeno rozhodnutí bezvadné, které obsahuje všechny náležitosti správním řádem požadované, včetně podpisu oprávněné osoby (v daném případě PhDr. T. H., ředitele odboru azylové a migrační politiky). Jak vyplývá z vyhotovení předmětného rozhodnutí založeného ve správním spisu, které je řádně podepsáno, je zcela zřejmé, že v předmětné věci skutečně rozhodovala oprávněná osoba. Vada spočívající v absenci podpisu oprávněné osoby taktéž nezakládá nicotnost tohoto rozhodnutí. Nicotnost (neexistenci) správního aktu způsobují pouze takové vady řízení, které

mají za následek, že v daném případě již vůbec nelze o správním aktu hovořit. Může se jednat o vady spočívající například v rozhodování absolutně nekompetentním orgánem, rozhodování podle právního předpisu, který byl přede dnem rozhodnutí bez náhrady zrušen, či absolutní nedostatek zákonem předepsané formy. Vadu spočívající v absenci podpisu oprávněné osoby ovšem nelze pokládat za natolik intenzivní, aby mohla založit přímo nicotnost tohoto rozhodnutí. Za nicotné by toto rozhodnutí mohlo být považováno například tehdy, kdyby se posléze ukázalo, že absence podpisu oprávněné osoby odráží fakt, že toto rozhodnutí bylo vydáno zcela bez jejího vědomí. Tak tomu ovšem v daném případě zjevně není. Součástí správního spisu je vyhotovení rozhodnutí, které oprávněná osoba podepsala. Není tak vůbec pochyb o tom, že rozhodnutí skutečně vydal PhDr. T. H., ředitel odboru azylové a migrační politiky, který je k tomu zmocněn příslušným vnitřním předpisem Ministerstva vnitra. Jakkoli je tedy zřejmé, že správní rozhodnutí je stíženo vadou spočívající v absenci podpisu oprávněné osoby na vyhotovení rozhodnutí, které je doručováno účastníkům, tak tato vada za situace, že součástí správního spisu je vyhotovení rozhodnutí, které je podepsáno oprávněnou osobou a je i jinak bezvadné, nezakládá nicotnost tohoto rozhodnutí. Námitka nicotnosti byla vznesena již v žalobě a krajský soud se s ní vypořádal. S jeho závěry se Nejvyšší správní soud plně ztotožňuje.

Stěžovatelem předeštěná úvaha o způsobu vydávání rozhodnutí přímo pracovníkem azylového tábora, stejně tak tvrzení o tom, že rozhodnutí bylo vydáno bez vědomí oprávněné osoby nejsou podloženy žádnými skutečnostmi, které by takový postup prokazovaly, naopak skutečnost, že rozhodnutí žalovaného, které je součástí spisového materiálu je řádně podepsáno, tyto spekulace vyvrací.

K obecnému tvrzení, že v důsledku toho, že žalovaný výše popsaným způsobem doručuje téměř všechna azylová rozhodnutí, dochází mj. i k hodnocení České republiky jako neprávního státu, přičemž stát by měl zákony dodržovat v první řadě, Nejvyšší správní soud uvádí, že k takovému hodnocení právnosti či neprávnosti České republiky není Nejvyšší správní soud ze zákona oprávněn; je toliko oprávněn poskytovat ochranu veřejným subjektivním právům fyzických či právnických osob, přičemž k jejich porušení v tomto stížnostním bodu nedošlo.

Namítá-li stěžovatel, že bylo ve správním řízení porušeno ustanovení § 33 správního odst. 2 správního řádu, když mu v řízení před žalovaným bylo upřeno jeho právo vyjádřit se k podkladu a ke způsobu jeho zjištění, ani tato námitka není důvodnou. Z protokolu o pohovoru konaném dne 17. 6. 2003 vyplývá, že stěžovatel byl vyzván k tomu, aby se seznámil s podklady, které budou podkladem pro rozhodnutí žalovaného. Stěžovatel se seznámit s výše uvedenými podklady nechtěl. Žalovaný tedy své povinnosti podle § 33 odst. 2 správního řádu dostal a nebylo tedy důvodu, aby jeho rozhodnutí krajský soud pro tuto domnělou procesní vadu rušil a věc žalovanému vracel k dalšímu řízení, a to zejména za situace, kdy z obsahu správního spisu nevyplývá, že by byl spis po 17. 6. 2003 dalšími podklady doplňován. Rovněž tak bylo zjištěno, že stěžovatel nebyl ve svých výpovědích nikterak omezován a byl mu dán dostatečný prostor pro uplatnění připomínek, doplnění a navržení důkazů.

Stěžovatel dále namítá nedostatečné odůvodnění napadeného rozhodnutí, zejména části týkající se neudělení humanitárního azylu. V této souvislosti pak žalovanému taktéž vytýká porušení ustanovení § 32 správního řádu, když se otázku udělení humanitárního azylu vůbec nezabýval.

Shodně s názorem krajského soudu Nejvyšší správní soud neshledal, že by žalovaný rozhodl o neudělení humanitárního azylu v rozporu se zákonem. Žalovaný nepřekročil meze správního uvážení a své rozhodnutí taktéž dostatečně odůvodnil.

Obecně lze pak poukázat na skutečnost, že udělení tzv. humanitárního azylu neboli azylu z humanitárního důvodu podle § 14 zákona o azylu je věcí volné úvahy příslušného orgánu státní správy včetně úvahy o tom, zda jde o případ hodný zvláštního zřetele, protože na udělení azylu z humanitárního důvodu není právní nárok. Žadatel o azyl tudíž neudělením azylu z humanitárního důvodu nemůže být zkrácen ve svých právech. Institut „případu hodného zvláštního zřetele“ je neurčitým právním pojmem, avšak vlastní rozhodnutí správního orgánu humanitární azyl udělit či nikoliv, je výsledkem správního uvážení. Soudu nepřísluší přezkoumávat, zda zde byly humanitární důvody či nikoli, to je věcí oprávnění správního orgánu. Soud rozhodnutí o humanitárním azylu přezkoumává pouze z hlediska dodržení příslušných procesních předpisů, věcně jen v tom směru, zda správní orgán nepřekročil meze stanovené zákonem. Pokud správní orgán řádně zjistil a posoudil jak osobní situaci stěžovatele, tak i stav v jeho zemi, a pokud z nich sám nevyvodil důvody pro udělení humanitárního azylu, je takové rozhodnutí v jeho pravomoci, zejména, když stěžovatel ve správním řízení ani žádné důvody hodné zvláštního zřetele pro udělení humanitárního azylu sám neuváděl. Ekonomické problémy stěžovatele přání oženit se v ČR nepostačují k udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu. Stěžovatel se nesprávně domnívá, že důvody, pro které opustil vlast jsou ve vztahu k udělení humanitárního azylu relevantní.

Nejvyšší správní soud je nucen odmítnout i výtku stěžovatele ohledně postupu žalovaného, který dle názoru stěžovatele porušil ustanovení § 32 správního řádu, když se otázku udělení humanitárního azylu vůbec nezabýval.

Nejvyšší správní soud v této souvislosti konstatuje, že není pravdou, že by se žalovaný mohl udělit humanitární azyl nezabýval. Jak bylo uvedeno výše v rekapitulaci obsahu správního spisu, žalovaný neudělil humanitární azyl podle ustanovení § 14 zákona o azylu po posouzení jeho osobní situace a poměrů v zemi jeho státní příslušnosti. Danou otázkou se tedy zabýval, byť stručně. Tato stručnost je ovšem plně odůvodněna jednak tím, že stěžovatel neuváděl žádné důvody naznačující, že by v jeho případě byly dány důvody hodné zvláštního zřetele, když tvrdil pouze důvody ekonomické. Takový postup považuje i Nejvyšší správní soud za zákonný a žádným způsobem nepřekračující meze volné úvahy správního orgánu, která je v § 14 zákona o azylu žalovanému umožněna. Z těchto důvodů nemůže ani tato poslední stěžovatelova stížnostní námitka obstát.

V daném případě taktéž nelze odhlédnout od skutečnosti, že stěžovatel pobýval na území ČR již od 28. 6. 2000. Úmysl požádat o azyl projevil stěžovatel až dne 20. 5. 2003. Sám stěžovatel v žádosti o azyl i následně v protokolu uvedl, že o azyl požádal, neboť dostal zákaz pobytu. Z těchto skutečností je zcela zřejmé, že žádost byla podána účelově, se snahou legalizovat pobyt stěžovatele na území ČR.

Nejvyšší správní soud tedy nezjistil naplnění důvodu kasační stížnosti podle ust. § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s., když naopak shledal, že Krajský soud v Hradci Králové nepochybil, jestliže žalobu jako nedůvodnou zamítl. Ze všech shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Protože stěžovatel neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s.). Žalovanému Ministerstvu vnitra, které bylo v řízení úspěšné, náklady řízení nevznikly, respektive je neúčtovalo, a proto rozhodl soud o nákladech řízení, jak výše uvedeno.

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 26. července 2005

JUDr. Ludmila Valentová
předsedkyně senátu